Inventering av läderbagge

I natura 2000-området Björnö SE033099

Life Coast Benefit

Life NATURA 2000

Länsstyrelsen
Kalmar län

Inventering av läderbagge - I natura 2000-området Björnö SE033099
Meddelande 2019:17
ISSN 0348-8748
Utgiven av: Länsstyrelsen Kalmar län
Ansvarig avd./enhet: Naturskötselenheten
Författare: Jonas Hedin
Omslagsbild: Läderbagge Foto: Jonas Hedin
Karttillstånd**:** Länsstyrelsen Kalmar län © Lantmäteriet

Innehållsförteckning

Läderbaggsinventeringen 1
Inledning 1
Metodik 1
Björnö SE033099 2
Resultat från läderbaggsinventeringen 2
Diskussion 3

Läderbaggsinventeringen

Inledning

I Natura 2000-området Björnö SE0330099 har åtgärder genomförts för att gynna hålträd av ek inom projektet LIFE Coast Benefit. Området som även är skyddat som naturreservat är Sedan länge en känd som lokal för läderbagge. På ett tiotal år har dock inga vuxna läderbaggar påvisats. En inventering har genomförts med syfte att påvisa att läderbagge fortfarande finns kvar. En populationsuppskattning bedömdes vara för dyr att genomföra.

Metodik

Det finns flera möjliga metoder för att inventera läderbagge. Vilken metod som väljs beror på syftet med undersökningen. Om syftet är att visa att arten finns eller finns kvar på en lokal kan sållning av mulm för att finna spillning eller fragment användas. Spillningen är ett resultat av att larverna äter av ved och mulm och fragmenten är rester av vuxna individer. Denna metod är det lättaste sättet att påvisa förekomst då spillning och fragment kan hittas året om. Nackdelen är att man inte med säkerhet kan veta att arten fortfarande finns kvar då spillning och fragment kan ligga länge i träden. En annan metod som kan användas är att fånga vuxna individer i glasburkar som grävts ned i mulmen och vittjas varje dag. Denna metod ger säkra bevis för att vuxna individer finns på lokalen men är ganska bökig då oftast bara en fjärdedel av hålträden går att sätta fällor i och håligheterna befinner sig ofta högt upp i träden. En tredje metod är att fånga vuxna honor i feromonfällor. De andra metoderna passar bra om man vill försöka räkna på populationsstorleken per träd och lokal. För att detta ska bli tillförlitligt bör dock fällorna vittjas dagligen och fångsterna pågå i ca 5-6 veckor och blir därför ofta väldigt kostsamma. Den fjärde och billigaste metoden är att under den första veckan för säsongen som de vuxna läderbaggarna är aktiva helt enkelt ”lukta” sig fram från hålträd till hålträd för att påvisa hanar som sitter och sänder ut feromonet vars doft starkt påminner om mogen persika. Vid inventeringen på Björnö valdes därför metod 4 och delvis metod 1.

Björnö SE033099

Reservatet utgörs av hagmarker bevuxna med gamla, vidkroniga ekar. Ekhagmarkerna inom den östra delen av reservatet hävdas genom bete med nötkreatur. I den sydöstra delen övergår hagmarkerna mot Rafshagsviken i öppna och välbetade havsstrandängar. På strandängarna finns uppstickande moränholmar av varierande storlek som är bevuxna med ek. På den största holmen växer ett blandbestånd av ek, tall och björk. Inom denna del finns ett rikt inslag av hålekar.

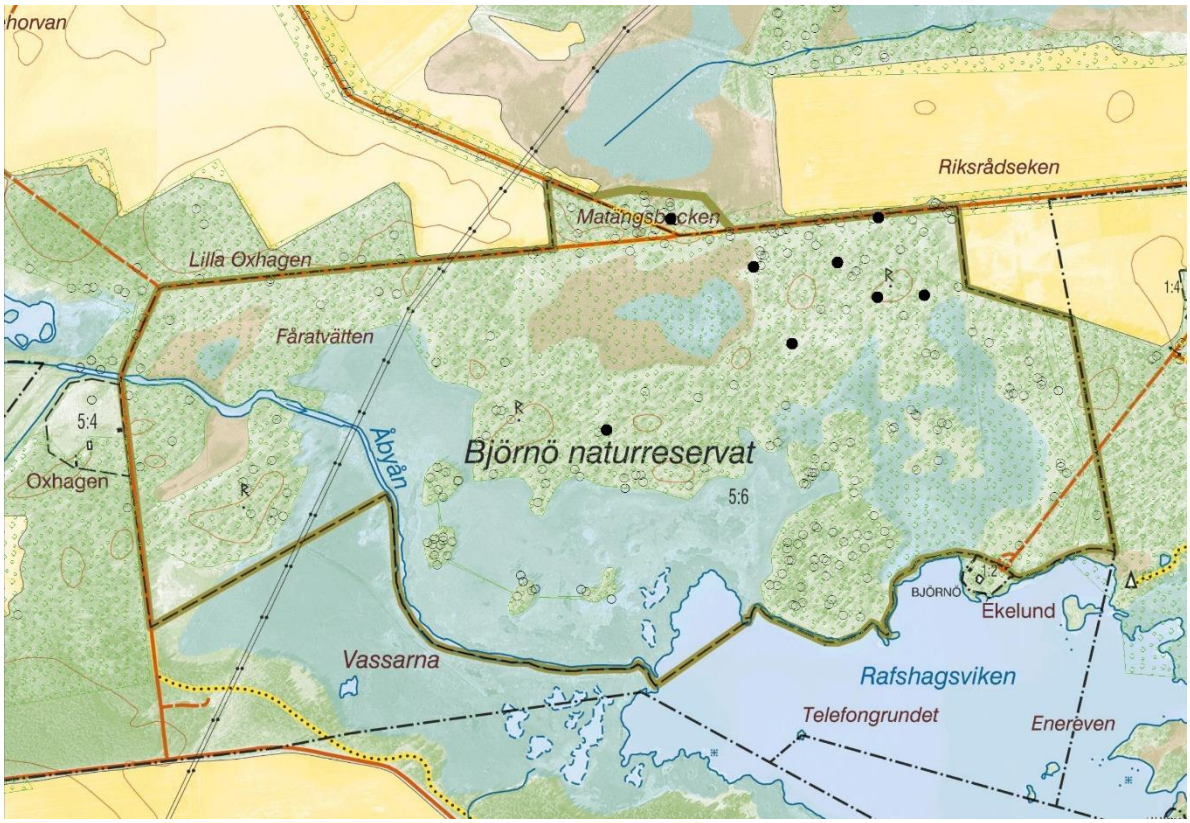
Bland de betesgynnade växterna återfinns bland annat Adam och Eva, svinrot, bockrot, blåsuga, mandelblomma, stor blåklocka, sommarfibbla, tjärblomster, darrgräs och ängsvädd. I området har över 70 rödlistade arter påträffats de flesta av dem är knutna till gamla och grova hagmarksekar. Framför allt är det skalbaggar, lavar och svampar. Av dessa kan läderbagge, mulmknäppare, ekoxe, tårticka, kärnticka, ekspik och matt pricklav nämnas.

Resultat från läderbaggsinventeringen

I trädinventeringen noterades spillning av läderbagge i ett tiotal gamla ekar. Den 28 juni 2018 observerades en hane som sände ut feromon från en ek i den centrala delen av ekhagen: Hanen flög sedan iväg från den gamla ihåliga eken och flög vidare österut i ekhagen. Under 2019 har läderbagge iakttagits på två olika träd i naturreservatet. 2019 har en inventering av läderbaggens främsta predator mulmknäpparen utförts. Metoden var feromoninventering. 77 fångster av mulmknäpparen gjordes vid tre olika tillfällen under en veckas tid i mitten av juli 2019.

Artnamn	Antal	er/stadi	Kön	Aktivitet	Ostkoordinat	Nordkoordinat	Slutdatum	Kommentar	Rapportör
Läderbagge	noterad			fragment	583750	6292585	2016-04-12	Noterad i knappt tio ekar med spillning	Olof Persson
Läderbagge	2	imago/		frispringa	583831	6292589	2016-08-08	I gammal ek, i spricka vid stambasen. Ty	Anders Törnberg
Läderbagge	1	imago/		frispringa	583392	6292720	2017-07-19		Leif Tägtström
Läderbagge	1	imago/		frispringa	583681	6292645	2017-08-12		Anders Törnberg
Läderbagge	1	imago/		friflygand	583602	6292505	2018-06-28	1 ex lyfte och flög iväg från ihålig ek	Jonas Hedin
Läderbagge	1	imago/	hane	frispringa	583280	6292355	2019-07-11		Björn Johansson
Läderbagge	1	imago/			583536	6292637	2019-07-15		Per Åberg
Läderbagge	1	imago/			583752	6292722	2019-07-23	Vid hålek i vägkanten	Michael Tholin

Tabell 1. Fynd av läderbagge i Björnö naturreservat 2016-2019. Utdrag ur www.artportalen.se.

Figur 1. Ofyllda svarta prickar visar var ihåliga träd finns och fyllda svarta prickar visar var läderbagge eller spår av den observerats de senaste tio åren.

Diskussion

Mängden hålträd i Björnö naturreservat är förhållandevis god och de många fångsterna av mulmknäppare tyder på att populationen av läderbagge för närvarande är god.

Läderbagge har funnits i natura 2000-området Björnö sedan lång tid tillbaka. På ett tiotal år har dock inga vuxna läderbaggar hittats. För att avgöra om läderbagge fortfarande finns kavar i området har en inventering genomförts inom projektet LIFE Coast Benefit.

Länsstyrelsen
Kalmar län

391 86 Kalmar
010-223 00 00
kalmar@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsensen.se/kalmar